

REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
Ev. broj: PRS 05-03/14-01
Ur. broj: 12-14-02
Zagreb, 15. prosinca 2014.

Restoran Divino
Obala Maršala Tita 20
52440 Poreč
n/p g. Eduard Deković, vlasnik

Predmet: Prijava reklamnog plakata restorana Divino iz Poreča zbog seksizma
– preporuka, *daje se*

Poštovani gospodine Deković,

Od Centra za građanske inicijative Poreč 18. studenoga 2014. sam zaprimila pritužbu na reklamni plakat Vašeg restorana zbog, kako pritužitelj smatra, seksizma kojim se krši čl.16.st.2. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08). U pritužbi se navodi da reklamni plakat prikazuje ženu koja na sebi nosi raskopčanu košulju i haltere, a oko nje za stolom sjedi troje muškaraca pred kojima je poslužena riba te u ruci drže čaše vina. Žena stoji pred muškarcima u pozi kao da im se nudi. Iznad fotografije stoji natpis „Feel Porec with all your senses“ ili u prijevodu „Osjeti Poreč svim svojim osjetilima“, koji sugerira da se u Poreču svim svojim osjetilima može osjetiti riba, vino i žena. Ovom seksističkom reklamom ženu se dovodi u podčinjeni položaj. (...) Stječe se dojam da se u ponudi restorana, uz jelo i piće, nude i žene za seksualne usluge, što je zapravo trgovanje ljudima.“

Slučaj je izašao i u pojedinim medijima 19. i 20. studenoga 2014. koji su između ostaloga prenijeli i Vašu izjavu u kojoj spominjete da je plakat u međuvremenu uklonjen na traženje obitelji fotografirane djevojke i da je stavljena druga reklama neutralnog sadržaja. S obzirom da je predmet pritužbe spletom okolnosti uklonjen, dajem Vam preporuku za buduće postupanje u reklamnim aktivnostima Vašeg restorana.

Izvršivši uvid u internetske stranice restorana Divino (<http://www.divino.hr/>), utvrdila sam da je fotografija koja se iskoristila u svrhu reklamnog plakata jedna iz kolekcije fotografija koju je snimila poljska fotografkinja Kamila Karpińska. U uvodu (*intro*) na internetskim stranicama Vašeg restorana izmjenjuje se ukupno devet crno-bijelih fotografija na kojima pozira pet modela, četiri muškarca i jedna žena. Dio uradaka sadrži elemente erotske fotografije s nekoliko muških i ženskih eksplicitnijih poziranja bez ili s vrlo malo odjeće. Može se ustvrditi da se radi o formi erotske umjetničke fotografije. Razvidno je da fotografija s reklamnog plakata u kontekstu kolekcije unutar koje je snimljena ne odskaka značajno od

ostatka uradaka. Prilikom razmatranja ove problematike treba uzeti u obzir čl.69. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10) kojim se jamči sloboda umjetničkog stvaralaštva. Dodatno napominjem da Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova nije u poziciji procjenjivati je li fotografija primjerena u odnosu na društvene norme koje određuju „dobar“ i „loš“ ukus odnosno stupanj prihvatljive eksplicitnosti, već se isključivo usmjerava na njen rodni aspekt.

Osim u internetske stranice, također sam izvršila uvid i u objave na Facebook stranici restorana Divino te utvrdila da slogan „Feel Poreč with all your senses“ („Osjeti Poreč svim svojim osjetilima“) restoran koristi u nizu promidžbenih slikovnih priloga. Pregledom svih objava nisam ustanovila da se navedeni slogan koristi u neprimjerenom kontekstu na osnovu spola.

Međutim, izdvajanjem fotografije koja prikazuje ženu u donjem rublju (koja stoji u senzualnom stavu koji asocira na stereotip o prostitutkama koje se na taj način „nude“) iz konteksta kolekcije u sklopu koje je snimljena te dodavanjem slogana „Feel Poreč with all your senses“ na reklamni plakat, postiže se efekt kojim se sugerira da se muškarcima za stolom pored hrane i pića nudi i žena, tj. da pored ribe i vina kušaju i „osjete svim osjetilima“ i ženu. Prema tome, način na koji su spojeni različiti elementi koji sami po sebi ne predstavljaju diskriminirajuću poruku na temelju spola uvjetovao je takav učinak reklamnog plakata koji njegovu poruku čini vrlo podložnom interpretaciji kakvu je opisala pritužiteljica. Pritom napominjem da ovdje ne problematiziram *namjeru* koja se željela postići ovim reklamnim plakatom, već isključivo *učinak* koji je proizašao iz nje.

Činjenica je da smo u današnje vrijeme suočeni sa hiperseksualizacijom ženskog tijela koje se u marketinške svrhe često koristi kao popratni ukras čime se žena svodi na depersonalizirani objekt seksualne požude. Kroz takve primjere u kojima je žensko tijelo u ulozi popratnog ukrasa, konzumentu reklame neizravno se sugerira visoka poželjnost proizvoda jednaka poželjnosti seksualnog naboja koji ga prati, čime se implicira da će se kupnjom proizvoda postići zadovoljstvo jednako onome koje kod čovjeka potiče seksualni nagon. Takav općenito nerealističan način prikazivanja žene, koji je postao općeprihvaćen u svijetu marketinga i općenito području medija, podržava diskriminirajući sustav vrijednosti koji žene prikazuje kao manje vrijedni dio društva. To nije u skladu s ciljevima Zakona o ravnopravnosti spolova i na to Pravobraniteljica redovito upozorava u svojim godišnjim Izvješćima koje podnosi Hrvatskom saboru.

Sagledavajući primjer o kojem se radi u ovom slučaju (reklamni plakat) iz pozicije interpretacije pritužiteljice, žena se na plakatu prikazuje na način koji konzumentu reklame sugerira da će pored zadovoljstava koja pružaju hrana i piće, moći osjetiti i zadovoljstvo tjelesne seksualnosti konkretne žene koja ih kao muškarce „poslužuje“. Stoga, s obzirom da je na temelju ukupnog dojma koji pruža kombinacija vizualnog i tekstualnog dijela reklamnog plakata takva interpretacija vrlo izgledna, reakciju Centra za građanske inicijative Poreč nalazim opravdanom te smatram da reklamni plakat sadrži elemente koji nisu u skladu s čl.16.st.2. Zakona o ravnopravnosti spolova prema kojem je zabranjeno javno prikazivanje i predstavljanje žena i muškaraca na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način.

Slijedom navedenoga, dajem p r e p o r u k u da u budućim marketinškim aktivnostima restoran Divino posebnu pozornost obrati da izvlačenjem pojedinog umjetničkog izričaja kojeg koristi u reklamne svrhe iz konteksta ne postigne diskriminirajući učinak na temelju spola.

Premda čl.23.st.2. Zakona o ravnopravnosti spolova propisuje obvezu očitovanja nastavno na preporuke Pravobraniteljice, uzimajući u obzir da je plakat u međuvremenu uklonjen, ovim putem Vas obavještavam da to u ovom slučaju niste dužni (iako to možete napraviti po vlastitom izboru), ali ste dužni imati u vidu sve ovdje navedeno u budućim postupanjima.

Dodatno napominjem da Pravobraniteljica neće vijest o svom postupanju posebno isticati na svojim internetskim stranicama imajući u vidu činjenicu da je reklama uklonjena, ali će razmotriti uvrštavanje slučaja u Izvješće o radu za 2014. i dodavanje opisa slučaja u rubriku *Praksa PRS* na svojim internetskim stranicama.

S poštovanjem,

**PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Višnja Ljubičić, dipl. iur.

Dostaviti:

- naslov
- arhiva

Na znanje:

- Centar za građanske inicijative Poreč, natasa.vajagic@cgiporec.hr, n/p gđa Silvija Žufić Dujmović, koordinatorka

Preobraženska 4/I
10 000 Zagreb
Hrvatska

tel: ++385 (0)1 48 48 100
++385 (0)1 48 28 033

fax: ++385 (0)1 48 44 600
e-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr>